

සිංහල භාෂාව අතිශයින් විවිතවත් ය. එක ම සංස්දේශය ප්‍රතිඵා සම්පන්න ලේඛකයන් කිහිප දෙනකු අත පත් වූ කල්හි, අපුරුව විවිධත්වයක් පළ වන ආකාරයේ රචනා බිජි වන්නේ එහෙයිනි. බුදුරුදුන් විසින් නාලාගිරි ඇතු දමනය කරන ලද අවස්ථාව විවිධ ලේඛන ගෙලී උපයෝගි කර ගතිමත් විවිධ කතුවරුන් විසින් වර්ණනාවට ලක් කරනු ලබ ඇති අන්දම මෙයට නොද ම නිදුෂුනකි. නාලාගිරි දමන පුවතෙහි ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ සෙනෙහසින් යුතු ව, බුදුන් වහන්සේ රක ගන්නට ඉදිරියට පැමිණි තැන් සිට, ඇතා බුදුරුදුන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදය මුළ වැට් දමනය වන අවස්ථාව දක්වා කොටස අමාවතුර, බ්‍රත්සරණ භා ප්‍රජාවලිය යන කානීන්හි කතුවරුන් ඉදිරිපත් කළ අයුරු මේ පාඩමෙහි අන්තර්ගත ය. එය කියවා ලේඛන ගෙලීයෙහි, ප්‍රකාශන විලාසයෙහි විවිධතා භාෂානා ගන්න.

අමාවතුර

“එකල්හි අනාද මහතෙරහු බුදුන් කෙරේ බලවත් සෙනෙහයෙන් අධිවාසනා නො කටැඳී, ‘මේ ඇත් පළමු මා මරාව’යි බුදුන් සඳහා දිවි පියා බුදුන් පෙරට සිටියා. එසේ බුද්ධු, “අනාද පහ වැ යා. මා පෙරට නො සිට”යි වදාලො. “වහන්සේ, මේ ඇත් වන්ව යැ, පරුෂ යැ, මිනිමරු යැ, යුගත් ගිනි වැන්නැ, පළමු මා මරා පසු තොප වහන්සේ කරා යෙව”යි කිහු. බුදුන් තුන් යලක් කියතුදු, එසේ මැ සිටියනැ. පහ නො වුහු. එකල්හි බුද්ධු ඉදුහ බලයෙන් ඔවුන් පිළිහැඬා සගුන් අතුරෙහි සිටුවුහ. එකෙනෙහි එක් මාගමක් නළගිරිහි දැකැ මරණහයින් වැ පලායන්නී උකුලින් ගත් දරුවකු ඇතු භා බුදුන් භා අතුරෙහි දමා පියා පලා ගියා. ඇත් ඇය ලුහුබැදැ පියා නැවති දරුවා කරා ගියෙ. දරු මහහඩින් හඩයි. බුදුනු නළගිරිහි උදෙසා මෙත් පත්‍රවා ඉතා මිශ්‍රු බණිගොස් විහිදැ, “හවත් නාලාගිරිය, තා සොලාපාස් කළක් රා පොවා මත් කරන්නාහු, අනෙකක්හු ගන්නට කළාහු නො වෙති, මා ගන්නට කළහැ. අකාරණය කකුල් කළකුරුවා නො ඇවිදි මොඳ එ”යි වදාලනැ.

හෙ බුදුන්ගේ බස් අසා, ඇස් විවර කොට් බුදුන්ගේ රුසිරි බලා, පිළිලද සංවෙග ඇති වූයේ, බුදුන් තෙදින් සිදි ගිය සුරාමද ඇත්තේ, අත බහා කන්පත් සලමින් ගොස්, බුදුන් පාවිච බැසැ නොති.”

ඩැක්සරණ

“ඉක්බිති, ජාතිජාතියෙහි මාගේ ස්වාමිදරුවාණනට දීවි දී ආ මාගේ කළ දේවතා වූ අනද මහ තෙරැන්වහන්සේ බුදුන් කෙරෙහි ගත් බලවත් ස්නේහයෙන්, තමන් කකුල් කල්හි සරපයා අත් මළ බේධිසන්වයනට දීවි දුන් සනායෙන්, හංස ජාතියෙහි සුමුඛ නම් හංස සෙනාධිපති වැ මලෙහි බැඳුණු ස්වාමිනට ඉදිරි වැ සිට් තමන්ගේ දීවි පිදු සනායෙන්, ගලින් ඩුණු ස්වාමිදරුවාණනට ගොයි වැ පිට දුන් සනායෙන්, ගිරා වැ ආ ස්වාමිනට දහසක් කිරිය හැඳු කෙතින් පිදු සනායෙන්, ‘මේ ඇත් පලමු කොට් මා මරා’යි කියා තමන් දීවි පුදා අනිමුඛයෙහි සිටියහ. සරවඟුයන් වහන්සේ තුන් විටෙක්හි ‘අනදය, ඇල වැ යා’යි වදාල සේක. එසේ වදාරතුදු ස්නේහයෙන් ඇල නො වැ සිටි හිමියාණන් මහ පොලොව තෙමෙම මැ කුඩිල් සකක් සේ පෙරලා පස්සෙහි ලාංඩී යැ.

ඇතැශ දුලින් වැසිගිය ඇත්තේ යැ, මැතැශ සවණක් සන බුදු රසින් සැදී ගිය බුදුරජාණෝ යැ; ඇතැශ කොපයෙන් රත් වැ ගිය යවට වැනි ඇස් ඇති ඇත්තේ රත් යැ, මැතැ කරුණායෙන් තෙත් වැ ගිය නිල් මහනෙල් පෙති පරයන ඇස් ඇති බුදුරජාණෝ යැ; ඇතැශ එබූ එබූ පයින් මහ පොලොව පළායියන්නා සේ දීවන ඇත්තේ රත් යැ, මැතැශ එබූ එබූ පයින් මිහි කත සනහ සනහා වචනා බුදුරජාණෝ යැ; ඇතැශ බැඳු බැඳුවන් ‘අනෝ! අනෝ!’යි කියවන ඇත්තේ රත් යැ, මැතැශ බැඳු බැඳුවන් ‘සාඩු! සාඩු!’ යි කියවන බුදුරජාණෝයැ. එවේලෙහි එ ඇතු ලං වත් වත් සැදැහැත්තො ලෙහි අත් ගසන්නට වන්හ, මුහුණු අත් දෙන්නට වන්හ, බලා සිටියැ නො හෙමහියි මුහුණින් හෙන්නට වන්හ.

එකෙලෙහි පුතකු වඩාගත් ගැහැනියක් ඇතු කෙරෙහි කළ හයින් වඩාගත් පුතු ස්වාමිදරුවන් හා ඇතු භා දේ මැදට ද්‍රාපියා පලා ගියා. එඇත්තේ තෙමෙම කුමාරයා කරා නික්මිණ. කුමාර තෙමෙම ඇතු කෙරෙහි කළ හයින් මහ හඩින් හඩින්නට වන. එකෙලෙහි බුදුන් වහන්සේ ‘අද මේ ඇත්තේ තෙමෙම මා සිටි මේ විටීයෙහි කිහිපියකට ද අන්තරායක් කෙලෙ වී නම්, මාගේ බුද්ධානුහාවයට තුසුදුසු යැයි සිතා වදාරා අනන්තාපරිමාණ සක්වල සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරන්නා වූ මෙමතිය මහ බිජුවකට මහමෙර පෙරලන්නා සේ එක ඇත්තු කෙරෙහි පතුරුවා, ඇසු ඇසු සත්ත්වයන් මේ බී මත් වුවන් සේ තමන් දිඟාවට තමාගන්නා වූ මධුර ස්වර විහිදුවා ‘තා මේ විටීයට හඳුනා අප නිසා මුත් තෙල කුමාරයා නිසා නො වන්නේ වේ ද, මේ මේ එයි වදාල සේකු.

එමිහිර කට හඩ කනැ හෙත් මැ බැඳු ඇතු ඇසැ එමනහර බුදු රු තමැති අමා පිරිගියෙ, ‘දැන් දැන් ගියෙ යැයි සියලු තුවර වැසියන් කියමින් සිටියැ දී කන ඩුණු මිහිර හඩින්, ඇසැ ඩුණු බුදු රු රුවින් කෙරර සිංහයක්ද දුටු ඇත් පොවිවකු සේ අනෙකක් සිතියැ නොහි, කන හොවාගෙනැ බුදු රුවට දල්වාලු ඇස පියාලියැ නොහි, එ රු අමා ඇසින් උකා බොමින්, සිට්-පියැ නොහි, තැමෙමින් හැකිලෙමින් ශ්‍රී පාදය ඇලයට ගොසින් සිටියෙ. සිට්-පියැ නොහි, යුගාන්ත වාතයෙන් තැමි යන අදුන් කුලක් සේ බුදුන් පාමුල්හි වැදැ වැතිය-ගියෙ,

ප්‍රතාවලිය

එශකණෙහි අනද මහ තෙරුන් වහන්සේ දීර්සකාලයෙහි තමන් වහන්සේ බුදුන් කෙරෙහි අවින්ත් ව කළා වූ මහ පෙම් වතුරු රඳවා ගත නොහි දැස් පිරුණු කදුලෙන් "මේ ඇත් මා පළමුව මරා මුත් මාගේ බුදුන් නො මරව" සි කිය කියා ඇතුවත් බුදුන්ටත් මධ්‍යයෙහි ගොසින් සිටගත් සේක. බුදුපු "ଆනන්දය! ඇල ව යා, ඇල ව යා, ඇතෙක් මට කුමක් කෙරේ ද, තා බොලද ඇයි ද, මා බල තුදුටු විරි ද" සි වදාරන සේක. බුදුන් එසේ වදාරතුත් අනද මහ තෙරුන් වහන්සේ ඇල නො වන සේක් ම ය. එශකණෙහි බුදුන්ගේ ආනුභාවයෙන් පොලොව කුඩාල් සකක් සේ පෙරලී උන් වහන්සේ පසු කොට බුදුන් වහන්සේ පළමු කෙලේ ය. තැවත අනද මහ තෙරුන් වහන්සේ බුදුන් පළමු වූ සේ දැක ඇතු ලං වන සේ දැක, ඉදිරියට දිව බුදුන් පසුකොට පියා ඇතු ඉදිරියෙහි සිටගත් සේක. එවිට ද පොලොව පෙරලී උන් වහන්සේ ම පසු කෙලේ ය. මෙසේ ම තුන් වාරයෙකින් ම බුදුන් පසු කොට ඇතු පෙරට වූ සේක. තුන්වාරයෙහි ම පොලොව ම සිසැරී උන්වහන්සේ පසු කොට බුදුන් වහන්සේ පළමු කෙලේ ය.

එශකණෙහි ප්‍රිය ප්‍රතකු වඩාගෙන "ඇත් කෙලි බලම්" සි වීරීයට බට ස්ත්‍රීයක් ඇතු දිවත් දිවත් ඇතු කෙරේ කළ හයින් වෙවුලා මරණ සංඡාවෙන් ප්‍රතු සංඡාව සිහිකොට ගත නොහි, බුද්ධ ප්‍රජාවට මල් දමක් දැමුවා සේ ප්‍රතු බුදුන් හා ඇතු මැදට දමා තොමෝ කොට්වියකට වැද ගියා ය. එශකණෙහි කුමරු අනික් ගරණක් නො දැක බුදුන් දිසාව බල බලා මහ හඩින් හඩින්නට පටන් ගත. ඇත් ගිනි කදක් සේ කිපි කිපි බුදුන් කරා දිවනුවේ කුමරුහු දැක ඔහු කරා දිවී ය. එශකණෙහි ස්වාමිදරුවෝ මිනිරුවනකට තුඩි දිගු කරන නාරජකු සේ කුමරුහු කරා අත දිගු කරන ඇත් රුපු දැක "මා පැමිණියා වූ මේ වීරීයෙහි මේ මද නැගි ඇත් කිහිපියක ගහටා මරාපි නමුත් මාගේ කවර නම් බුද්ධානුභාවයෙක් දැ" සිතා වදාරා තමන් වහන්සේගේ කරුණා නමැති අකුස්සෙන් පැහැර ඇතු රඳවාලා "නාලාගිරිය! තා මේ වීරීයට හැඳුවේ තෙල කුමාරයා නිසා නොවෙයි, අප නිසා ය. උං කරා නො ගොස් අප කරා වර්" සි වදාල සේක.

එශකණෙහි මාගේ ස්වාමිදරුවන්ගේ මධුර නාද නමැති කාන්ත වීණා නාදය ඔහු කන වැටි යාම හා සමග ම ඔහුගේ රා මද සිදි ගිය. එකෙනුයේ ප්‍රාග්ධන නමැතු අමාභැලේන් කොළඹි නිනිකද නිවි ගිය. එ කෙනෙහි කුමරුහු හැර බුදුන් දිගාවට කර නමා බුදුන් බලනුයේ දෙනිස් අසු ලකුණෙන් හා සිසාරා සිටි බැම මඟුල්ලෙකින් හා ආකාරයෙහි පිපි වැනි ගිය තරුකැලයක් සේ පිරිවරා සිටිනා රහන් පෙළකින් හා පුන් සදු සේ දිලියෙන ස්වාමිදරුවන්ගේ ශ්‍රී විහුති දැක, සඳරස් දුටු කුමුදු කැලයක් සේ සියලුග සන්නේත්සයෙන් පිනවමින් බුදුන් කරා දිව එශකණෙහි ම හිරිමිතජ් ලද නියාවට කාරණ පැවා සේ වාලධිය අමුවු හස්සෙහි ගන්වා ගෙන වක ගස ගසා සොබ හකුල හකුලා ශ්‍රී පාදය සොචින් පිරිමද මැද බුදුන් පාමුල්හි වැද නොත්තේ ය.

බුදුහම පිළිබඳ හසල දැනුමක් ඇති ප්‍රතිච්චිත පොලොන්නරු යුගයේ දී රවනා කළ අමාවතුර කෘතියෙහි 'නාග දමනය' නම් දා හතර වන පරිවිශේදයෙන් උප්තා ගත් කොටසක් මෙහි අන්තර්ගත ය. එම කෘතිය රවනා කළේ නව අරහාදී බුදුග්‍රෑණවලින් එකක් වන 'ප්‍රරිස්දම්ම සාරථී' බුදුග්‍රෑණය මුල් කරගෙන ය. කිව යුතු දෙය වාග් බාහුල්‍යයෙන්

තොර ව කෙටියෙන්, සරල ව පැහැදිලි ව කීම ගුරුල්ගෝම්න්ගේ ගෙලිය වූ අතර එය බුද්ධිමත්ත් ද අගය කළ ගෙලියකි.

පොලොන්තර යුගයේ ම විද්‍යාවත්තුවර්ති රචනා කළ බුත්සරණෙහි දහසය වන පරිවිශේදයේ ‘නාලාගිරි දමනයෙන්’ උප්පා ගත් කොටසක් ද මෙම පාඩමේ අන්තර්ගත ය. බුත්සරණ නව අරභාදී බුදුගණ සියලුලක් ම අන්තර්ගත කාන්තියකි.

බුත්සරණ බුදුන් වහන්සේගේ ගණ සමුදාය මෙන් ම අතිමානුෂීක බලයන් ද විස්තර කරමින් උන් වහන්සේ කෙරෙහි හක්තියෙන් යුතු ගායන ස්වරුපී පායවලින් යුක්ත ගද්‍ය ගුන්ථියකි. යමක් එකවර වටහාගත නො හැකි සාමාන්‍ය ජනයාට මේ රචනා විලාසය ඉතා ප්‍රයෝග්‍යනවත් විය. විද්‍යාවත්තුවර්තින් පොදු ජනයාට සම්පූර්ණ ව බුත්සරණ රචනා කළ බව පැවසේ. ඔහු අප්‍රත් මගක් ඔස්සේ යමින් සිංහල හාජාව පෝෂණය කළ ලේඛකයෙකි.

පුජාවලියෙන් මෙම පාඩමට උප්පා ගෙන ඇත්තේ ‘සමමෙන් ආදී පුජා කතා’ නම් විසිනව වැනි පරිවිශේදයෙන් කොටසකි. දිඵදෙණි යුගයේ දී මයුරපාද පරිවේණාධිපති බුද්ධපුත්‍ර හිමියන් විසින් රවිත මේ කානිය අරහං බුදුගණය මුල් කරගෙන ලියැවුණකි. එම කානිය සිංහල බොද්ධයන් අතර ප්‍රවලිත වූ, පොදු ජනයාගේ ආදරය හා ගෞරවය හිමි කර ගත් සිංහල බණ පොතකි. කතුවරයා විසින් මෙය ලියන ලද්දේ පොදු ජනයාට බුද්ධ වරිතය හොඳින් වටහා ගත හැකි වන පරිදි නිවැරදි හා සරල බසකින් නිසා එය රසවත් කාන්තියක් වීමට හේතු විය. එය රාජ රාජ මහාමාත්‍යාධීන්ගේ උතුම් වූ පුදුජාවන්ට ලක් වූ කාන්තියක් ද විය.

අරුත් පැහැදිලි කිරීම.

අකුස්සෙන්	- හෙණ්ඩුවෙන්
අදුන් කුළක්	- අංජන පර්වතයක් (කළු පැහැති පර්වතයක්)
අධිවාසනා	- ඉවසීමේ ගුණය
අනන්තාපරිමාණ	- සීමාවක් හෝ ප්‍රමාණයක් නොමැති
අමා	- අමෘතය (ඉහළ ම රසය)
අමාහැල්ලෙන්	- අමෘතය තමැති දිය දහරින්
අවිනාෂ්ට	- විනාශ නොවු
ඇත් පොවිවකු	- ඇත් පැටවකු
ඇළව යා	- ඉවතට වන්න
ඉදහ බලයෙන්	- සාද්ධි බලයෙන්
එකෙනෙහි	- ඒ මොහොතෙහි
එමු එමු පයින්	- තබන තබන පියවරින්
කකුල් කළකුරුවා නො ඇවිද	- පාද පීඩාවකට වෙහෙසකට පත් කරවා ගෙන ඇවිදින්නේ නැතිව
කිහිපියකට	- කහුණු දෙනකට/ කහුණුවකට
කුඩිල් සකක් සේ පෙරලා	- වලං සාදන්නකුගේ සක පෝරුවක් මෙන් කරකවා
කේ ගිනි කද	- කොංඡ තමැති ගිනි ජාලාව

කොට්ටේයකට	- කුඩා විදියකට
තෙදීන්	- තේජසින්
තුන් යළක්	- තුන් වරක්
දහසක් කිරිය හැල් කෙතින්	- (කිරියක් යනු අමුණු හතරකි) අමුණු හාර දහසක කුණුරක්
දිවිදුන් සනායන්	- සෙනෙහසින් ජ්විතය දුන්
දිවිපියා	- ජ්විතය පුදුමින්
පහවැ යා	- ඉවතට යන්න
පාපිට	- පය අසල
පිළිබඳ	- වළක්වා
පිළිලද සංවේග	- අවබෝධයෙන් යුක්ත ව
පුතු සංයුළුව	- දරුවකු පිළිබඳ හැඟීම
මරණ සංයුළුව	- මරණය පිළිබඳ හැඟීම
මාගමක්	- ස්ත්‍රීයක්
මාගේ කුල දේශ්වතා වූ	- අපගේ කුල දෙවියා වූ
මිණි රුවනකට	- මාණිකා රත්නයකට
මියුරු බණ්ඩාස්	- මිහිර බහුම සෝජාව
මිහිකත	- පොලොව/ මහි කාන්තාව
මුහුණ අත් දෙන්නට	- මුහුණ දැනීන් වසා ගන්නට
යුගත් ගිනි	- කල්පාන්ත ගින්න
යුගාන්ත වාතයෙන්	- යුගය කෙළවර හමන සුළුගින්
රත් යවට වැනි	- රත් වූ යකඩ බෝලයක් වැනි
රැසිරි	- ගරීර ගෝභාව
ලෙහි	- ප්‍රපුවෙහි
වාලාධිය අමුඩ හස්සෙහි ගන්වා ගෙන	- වල්ගය දෙකළවා අතරේ සගවා ගෙන
සවනක්	- වර්ණ හයක් (නිල, පිත, ලෙස්තිත, ඕදාත, මාංත්‍රීය, ප්‍රහාස්ච්වර)
සියලුග	- සකල ගරීරය / මුළු ඇග ම
සොලොස් කළක්	- කළ ගෙඩි දහසයක්
හඹුයේ	- මුදා හැරියේ
හස්ති කාන්ත විණා නාදය	- ඇතුන් වසග කරන විණා නාදය
හිරි මිතප්	- පවට ඇති ලෝජ්ජා හය
හෙන්නට වන්හ	- ඉවතට ගන්නට විය

1. පහත දී ඇති ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
 - i. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙනෙහසින් ආනන්ද හිමියන් කළ ක්‍රියාව කුමක් ද?
 - ii. නාලාගිරි ඇතා දැක බිය පත් ස්ත්‍රීය හැසුරුණේ කෙසේ ද?
 - iii. නාලාගිරි ඇතා බුදුරජාණන් වහන්සේට සම්පවත් ම ඉද්ධාවන්තයන්ගේ ප්‍රතිචාරය කුමක් වී ද?
 - iv. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇතා කෙරෙහි දැක්වූ මෙමත්‍ය බුත්සරණ කතුවරය උපමා කළේ කුමකට ද?
 - v. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කටහඩ ඇසුණු විට ඇතා හැසුරුණු ආකාරය විස්තර කර ලියන්න.

ලිඛිත අන්තර්ගත් අන්තර්ගත්

1. පහත දැක්වෙන යොදුම්වල අරථ ලිහිල් බසින් ලියන්න.
 - i. බුදුන් තුත් යළක් කියතුදු එලෙස ම සිටියහ.
 - ii. "අකාරණයේ කකුල් කළකුරුවා නො ඇවිද මොඳ එ."
 - iii. තමා දිවි පුදා අහිමුබයෙහි සිටියහ.
 - iv. බලා සිටිය නොහෙම්හයි මුහුණ හෙන්නට වන්හ.
 - v. පොලොව කුඩාල් සකක් සේ පෙරලී උන් වහන්සේ පසු කොට බුදුන් වහන්සේ පළමු කළේ ය.
 - vi. එතෙපුල් නමැති අමාහැල්ලෙන් කෝ ගිනි කද නිවී ගිය.
2. පහත දැක්වෙන උද්ධාතයන්හි අවස්ථා සම්බන්ධය දක්වන්න.
 - i. "පළමුව මා මරා පසු තොප වහන්සේ කරා යව"
 - ii. "අකාරණයේ කකුල් කළකුරුවා නො ඇවිද මොඳ එ"
 - iii. "අද මේ ඇත් තෙම මා සිටි මේ විරියෙහි කිහිපියකට ද අන්තරායක් කළේ වී නම් මාගේ බුද්ධානුහාවයට තුළුදුසු ය"
 - iv. "තා මේ විරියට හඳුනා ඇප නිසා මුත් තෙල කුමාරයා නිසා නොවන්නේ වේද"
 - v. "තා බොලද ඇසි ද මා බල තුළුවු විරි දැ"
 - vi. "දා කරා නො ගොස් ඇප කරා වර"
3. එක ම අරුක දීම සඳහා කතුවරුන් තිදෙනා විවිධ වචන භාවිත කර ඇත. පහත දී ඇති වචනවලට කතුවරුන් එසේ යොදා ඇති වෙනත් වචන සෞයා ලියන්න.

i. ගැහැනියක්	-	iv. අමෘතය	-
ii. ඇතෙකි	-	v. මෙත්	-
iii. මිහිරි හඩි	-	vi. පාමුල්හි	-

- මෙම පාඨම ඔබ වඩාත් අහිමත ගෙලියකින් කියවන්න.
- එක් එක් ක්‍රුවරයා එක ම අවස්ථාව විවිධ අයුරින් වර්ණනා කර ඇති ආකාරය පිළිබඳව ගුරුතුමා/ ගුරුතුමිය සමග සාකච්ඡාවක යෙදෙන්න.

උපමා

පැරණි සම්භාවය කාති රචනයේ දී ද ලේඛකයන් උපමා හා විතයට ගත් බව මෙම පාඨම කියවන විට පැහැදිලි වේ. උපමාවක් යනු යම් වස්තුවක් වඩා හොඳින් පැහැදිලි කිරීම සඳහා හෝ තේරුම් කිරීම සඳහා තවත් වස්තුවකට සමාන කර දැක්වීමයි. උපමාවක් දැක්වීමේ දී අවශ්‍යයෙන් ම මෙන්, සේ, වැනි, වගේ, බඳු, ලෙස, එවි වැනි උපමා වාචක නිපාත පදයක් සමග යෙදේ. යමක් අලංකාරවත් ව පැවසීම සඳහා උපමාව යොදා ගැනේ.

උපමාවක් අංග දෙකකින් යුත්ත ය, එනම්: උපමානය හා උපමේය යි. උපමානය යනු කිසියම් දෙයක් තවත් යමක් හා සමාන කොට දක්වන යෙදුම යි. උපමේය යනු සමාන කිරීමට ලක් වන යෙදුම යි. උපමා වාචක පදය මගින් උපමාන, උපමේය දෙක සමාන කොට දැක්වෙයි. එසේ සමාන කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගන්නේ උපමාන, උපමේය දෙකකි යම් පොදු හෙවත් සාධාරණ ලක්ෂණයකි.

‘අගේ මූහුණ සඳ වැනි ය’

මෙහි ‘සඳ’ යනු උපමානය යි. ‘මූහුණ’ යනු උපමේය යි. ඒ දෙක එක් ව උපමාව සැදේ.

* ‘නාලාගිරි දමනය’ කථාවේ හමු වන උපමා පහත වගුවෙහි දක්වා උපමානය හා උපමේය ද වෙන් කර දක්වන්න.

උපමාව	උපමානය	උපමේය
රත් වැ ගිය යවට වැනි ඇස්	රත් වැ ගිය යවට	ඇස්

නිරමාණාත්මක ලේඛනයේ දී හමු වන තවත් අලංකාර විශේෂයකි රුපක. මෙය ද උපමාව මෙන් ම යමක් අලංකාරවත්ව පැවසීමේ උපකුමයකි. රුපකය ද වස්තු දෙකක් සමාන කොට දක්වයි. එහි දී සිදු වනුයේ සමානාර්ථවාවේ නිපාත හාවිත තොකොට එක් වස්තුවක් සතු ලක්ෂණය අනෙක් වස්තුවට ආරෝපණය කිරීමයි.

“අගේ මුහුණ සඳකි”

මෙහි මුහුණ හා සඳ දෙකක් ලෙස තො දැක්වේ. එක් වස්තුවක් සේ ම දැක්වේ. එහෙත් මුහුණ පිළිබඳ වර්ණනයට ඉන් මහත් පිටිවහලක් ලැබේ.

★ පහත දැක්වෙන පාඨයෙන් විවරණය කර ඇත්තේ කුමක් දැයි විමසන්න.

1. තමන් වහන්සේ බුදුන් කෙරෙහි අවිනිෂ්ට ව කළා වූ මහ පෙම වතුරු රඳවා ගත තොහි ...
 2. එතෙපුල් තමැති අමාහැල්ලෙන් කෝ ගිනිකද නිවී ගිය
පෙළ පොත ඇසුරෙන් රුපක පහක් සොයා ලියන්න.
- ★ පාඨමේ අන්තර්ගත උද්ධාත හොඳින් කියවා එම ගදා කොටස්වල ලේඛන ගෙලීන්හි දැකිය හැකි විවිධතා කවරේදැයි දක්වන්න.

අමාවතුර	
බුත්සරණ	
පුජාවලිය	

අක්ෂර වින්‍යාසය

භාෂාවක ලේඛන ව්‍යවහාරයේ දී නිවැරදි අක්ෂර හාවිතය ‘අක්ෂර වින්‍යාසය’ යි. එහි දී අල්පපාණ, මහාපාණ, දන්තප, මුරධන, තාලුප, තාසිකා හා අර්ධානුතාසික (සඹ්දුකුදක) ආදි ප්‍රාග්ධන සලකමින් නිවැරදි හා සම්මත රිති අනුගමනය කළ යුතු වේ. නිවැරදි අක්ෂර වින්‍යාසය අනුගමනය තො කිරීමෙන් අර්ථයට බාධා සිදු විය හැකි ය. එමෙන් ම නිවැරදි අක්ෂර වින්‍යාසයෙන් තොර වීමෙන් වචනවල අනන්‍යතාව බිඳ වැට්වේ.

ණ, න අක්ෂර වින්‍යාසය හා සම්බන්ධ රිති කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

වර්තමාන සිංහල ව්‍යවහාරය තුළ වචනයක මූල 'නු' යෙදෙන්නේ තාය යන වචනයෙහි පමණි.

ගොරවාර්ති ප්‍රතිඵයන්හි යෙදෙනුයේ මූල්‍යය පෑ 'නු' කාරය යි.

- මැණි, දියණි, නැගණි
- පුත්තු, මල්තු, බැනතු
- පියාණ, සිටාණ, මැතිදාණ

අතිත කාලන්තු රුපවල යෙදෙනෙයේ මූර්ඛ ප්‍රති 'නු' කාරය දී.

ஓட்டு / ඉන් - බැලින්, බැලිනා - වැටින්, වැටිනා
දීනු / උන් - බැලුනු, බැලුනා - වැටුනු, වැටුනා

සා. රු. ස් යනු මුර්ධිප පැකරුවලට පර ව යොළෙන්නේ මුර්ධිප 'තු' කාරය යි.

අරුණව, උප්පා, සිංහ, තංහ, වරුණ, තංප්පා, මරුණ, නාග දුරණ

‘ර’ කාරයේ වෙනස් රුප වහු රකාරුවාගියට හා රේඛියට පසු ව යෙදෙන්නේ මුර්බිජ ‘ත්’ කාරය යි.

విన్నాను, మెగ్గాను, వికీను, దృష్టిను, ప్రాను, గేంతొ

ඊ අකුරට හා එහි වෙනස් ආකාර වන රේවයට හා රකාරාමැයට මෙන් ම සා, යන අක්ෂරවලට ද පර ව ස්වරයක් හෝ ක්,ඩ්,ඇ, ග්, ත්,ප්,ඩ්,ඩ්,ම්,ය්,ව්,ජ් යන අකුරක් හෝ කිහිපයයක් හෝ යෙදි ඇතැත් රූපයට යෙදෙනු 'න් මුද්‍රා වේ.

ଶୁରମଣ୍ଡଳ, ପାଲୀମଣ୍ଡଳ, ରମତୀନ୍ୟ, ଆଵାନ୍ଦାନ୍ୟ, ଚିଂକିମଣ୍ଡଳ, ଗହାନ୍ୟ, ତର୍ପକିନ୍ୟ, ବିଷ୍ଣୁମିହାଯ

සංස්කෘත තත්සම හාම පදනම්වල ව.ධී.චි.ඩී.නු යන මූර්ධන අක්ෂරයකට පෙර හළු ව යෙදෙනුයේ නු කාරණයයි.

වෙශ්ඩි, සෙව්ටාර, දෙශ්ඩින

විහෙන් සිංහලයේ වර්තමාන කාලයේත් රුපවල දී 'ර' කාර්යෙන් පසු ව යෙදෙන් 'න' කාරුය මැරිඩික නො වේ.

කිරන්, උරන්, මරන්, කිරන්වා, මරන්වා

විහක්ගි ප්‍රතිඵල ගැන්වීමේ දී ද්විත්ව වන වන්දුර්ජනාක්ෂරයක් සහිත වචනවල යෙදෙන්නේ දත්ත තුන් 'න් කාරුයයි.

ବିନ୍ଦୁ - ୧୫

ඒනු - එන්න

தினி - தின்ன

ගොනු - ගොන්න

සහ්ය හා සමාස පදවල දි 'ර' පරව 'න්' යෙදේ.

ධාරානිපාත, අමරනාත්, පරනිර්මත, සුරනර, අමර, බණ්ඩාරනායක, පිරිනමනවා

ආලුපන විභක්ති ප්‍රත්‍යවල දැන්තර 'න්' යෙදේ.

අතුමනි, මිනිසුනි, ලමයිනි, දරුවනි

සිංහලයේ ස්ථී මිංග තද්දිත ප්‍රත්‍යයන්හි යෙදෙන්නේ 'න්' කාරුයයි.

ඇතිනි, කෙකිනි, මැතිනි, ජනාධිපතිනි, යකිනි, සැපිනි, ගැහැනි

දැන්තර ව්‍යක්දුර්ජනාක්ෂරයට පෙර හළු ව යෙදෙනුයේ 'න්' කාරුයයි.

අන්න, වන්දන, ආසන්න, දන්ත

සංස්කාත වචනවල තාලුර 'ඁ' කාරුයට පරව යෙදෙන්නේ 'න්' කාරුය සි.

ප්‍රශ්න, දෑරුණන, ප්‍රකාශන, විමර්ශන

ලිඛිත අන්තර්

1. හිස් තැනට ගැළපෙන ලෙස න, ම යොදා වචන සම්පූර්ණ කරන්න.
 - i. මැතිවර_ සමය
 - ii. විකාග_ අයිතිය
 - iii. බලවත් ක_ගාවුව
 - iv. ජේත්ස්යි දිය_ යෝ
 - v. ගණිත ප්‍රය_ පත්‍රය
 - vi. දර්ශ_ පථය
 - vii. සැරිසර_ කුරුල්ලේල්
 - viii. ආනන්ද හිමිපා_ න්
 - ix. රක්ෂ_ සංස්ථාව
 - x. ප්‍රභාසංස්ලේෂ_ ය
2. එක් එක් පදයේ යෙදෙන න, ම අකුරු අනුව අර්ථය වෙනස් වේ. එම අරුතු ඉස්මතු වන සේ වාක්‍ය නිර්මාණය කරන්න
 - i. දරන/ දරණ
 - ii. තණ/ තන
 - iii. කරන/ කරණ
 - iv. සරන/ සරණ
 - v. තුවන/ තුවණ
 - viii. දන/ දණ

ප්‍රායෝගික අන්තර්

පෙළ පොත ඇසුරු කරගෙන න, ම යෙදෙන වචන (අර්ථය ද සහිත ව) එකතුවක් සකසන්න.

මුර්ධන 'ල' හා දැන්තන 'ල' අකුරු යෙදීම අනුව ද වචනවල අරුත වෙනස් වේ.
ල, ල අක්ෂර වින්‍යාසය හා සම්බන්ධ රීති කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

නොමේරු යන අරුතෙ දීමට 'ල' යෙදේ.

අදරු, අපටි, අහිරු, අපලු

අත්ත්තේතර යන අරුතෙ දීමට 'ල' යෙදේ.

අැතුළත, තුළ, ඇතුළ වීම

'ල' කාර දෙකක් වික තන යෙදෙන විට පළමු 'ල' මුර්ධන වේ.

පළල, උපෙල, වළලු, බලලා, කලාල

අග අකුර හළු නොවන ප්‍රකාන්තවල අග යෙදෙන 'ල' මුර්ධන වේ.

පැල	- පැලය	මාල්	- මාලවා
සං	- සිංහ	හල	- හල්
නං	- නංවා	මල්	- මල්ව

අතිත කාල ක්‍රියා රුපවල 'ර' කාරය 'ල' බවට පත් වේ.

කර	- කළ	මතුර	- මතුල
මර	- මල	වදාර	- වදාල
විවාර	- විවාල	වපුර	- වපුල

සමූහාර්ථිවාවේ පදනම යෙදෙන 'ල' අනැමි විට මුර්ධන වේ.

සිසුපෙළ, අලියෙල, සෙබලමුල

කුඩා යන අර්ථය දෙන 'සුල' යන්නෙහි 'ල' මුර්ධන වේ.

සුළ කරන්න, සුළ පියා

පිළි යන උපසර්ගයේ 'ල' මුර්ධන වේ.

පිළිසකර, පිළිපදින, පිළිසදර

අග අකුර හළු ව යෙදෙන තැන්වල 'ල' දැන්තන වේ.

කුඩිල්, පිල්, වැල්, පොල්, පැල්, මල්

අප්‍රාණවාවේ බහුවචන 'වල' ප්‍රත්‍යෙනි 'ල' දැන්තන වේ.

පාරවල්, ගෙවල්, රටවල, ගංගාවල

තුළඟාර්ථයේ (සමාන බව හගුවන) යෙදෙන 'ල' දැන්තප වේ.

තුලනය, තුලිත, සමතුලනය, තුලාව

ඡේකවචන නාම පදවල අග 'ල' ද්වීතීයය යෙදෙන තැන්වල 'ල' දැන්තප වේ.

සියලු - සියල්ල

දුල - දුල්ල

මහලු - මහල්ලා

බලු - බල්ලා

කුරුලු - කුරුල්ලා

මුලු - මුල්ල

ස්වභාවය යන තහන 'සුල' යන්නෙහි 'ල' දැන්තප වේ.

බිඳෙන සුල ය, ගිනි ඇවිලෙන සුල ය.

ලිඛිත අන්තර්

1. හිස්තැනට ගැළපෙන සේ ල / ල අකුරු සුදුසු ලෙස යොදා වවන සම්පූර්ණ කරන්න.

i. නිරු මධ්‍යල	vi. කැ _ තීය
ii. පි _ සඳර	vii. නගරව_
iii. සිය _ තොරතුරු	viii. න _ ගන
iv. කෙ _ බිම	ix. වපු _ කෙක
v. ව _ කුල	x. න _ල්තලය

2. යෙදී ඇති ල / ල අනුව පහත පදවල අර්ථ වෙනස් වේ. එම අර්ථ ලියා දක්වන්න.

i. පතල -	v. වල -
පතල -	වල -
ii. අලු -	vi. බල -
අඩ් -	බල -
iii. සුල -	vii. මල -
සුඩ -	මල -
iv. මල -	viii. කල -
මඩ -	කල -

තුතන භාවිතය තුළ තාලුප 'ග', මුරුධිප 'ඡ' දැන්තප 'ස' යනුවෙන් අක්ෂර තුනක් දක්නට ලැබේ. ලේඛනයේ දී ඒවා නිවැරදි ව යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ග, ඡ, ස අක්ෂර වින්‍යාසය හා සම්බන්ධ රීති කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

'ව' හෝ 'ඡ' යන අකුරට පෙර ඇති දැන්තප 'ස' වෙනුවට තාලුප 'ඡ' අකුර වේ.

ආස් + වර්ය - ආශ්වර්ය

නිස් + ගබ්ද - නිශ්චබ්ද

ශ, ස, ස අකුරු තුනෙන් දෙකක් එක උග යෙදෙන වට තාලුප් 'ඇ' මූලින් යෙදේ.

ගාසනය	විශේෂ
දිෂ්ට්	ප්‍රසස්ති
දිජාය	ගාස්ත්‍රීය

දින්තත් 'න් කාරයට පෙර යෙදෙන 'ඇ' තාලුප් වේ.

ප්‍රශ්න	ප්‍රදැරුණන
සන්දරුණන	විමර්ශන
විකාශන	ප්‍රකාශන

පහත සඳහන් වචනවල 'ඇ' යෙදේ.

ගාස්තා, ගලා, රැශ්වර, ඕල්ප, ආශ්වාස, ක්ලේෂ, ගාන්ති, එශ්වර්ය, ඕල්ප

ච, ඩ, ඩ්, ඩ්, ඩ් යන මුර්ධන අක්ෂරයට පෙර යෙදෙන 'ඡ' මුර්ධන වේ.

දාෂ්ටි	දිප්පන	යැප්ටි	භාඡන
ජේජ්ඩි	පර්යේෂන	සර්ප්පනය	තාජ්ජා
කනිජ්ඩි	නාජ්ඩි	ආකර්ෂන	විජ්ඩු

'ක්' අක්ෂර සමඟ එකට බැඳෙන්නේ 'ඡ' කාරයයි.

රක්ෂණ - රක්ෂණ	අධ්‍යක්ෂ - අධ්‍යාක්ෂ
පක්ෂ - පක්ෂ	පක්ෂී - පක්ෂී
දක්ෂ - දක්ෂ	නිරක්ෂය - නිරක්ෂය

ප/ව් අක්ෂරයට පෙර බොහෝ වට 'ඡ' යෙදේ.

වාෂ්ප	පුෂ්ප	නිෂ්ප්ල
නිෂ්පාදන	දුෂ්පෙෂ්පන	නිෂ්ප්‍රභා

දින්තත් අකුරකට (ත, එ, ද, ඩ, ඩ්) පෙර යෙදෙන 'ස' දින්තත් වේ.

ගාස්ත්‍රය	ප්‍රස්තාවනා	ලස්සන
ප්‍රස්තාර	සමස්ත	සාධනය
ප්‍රස්තකාලය	සදහම්	කස්තරි

තත්සම 'ඇ' සහිත පද සිංහලයට බැඳෙන වට (තද්දාව වන වට) එම 'ඇ' දින්තත් 'ස' බවට පත් වේ.

දිජාය - සිස්ටු	ගාසන - සිස්ටා
ගුවන - සවන්	ගාස්තු - සතර

ව/ප සහිත තත්සම ගෙඩ සිංහලයට බිඳෙන වට ඒවා ද 'ස' බවට පත් වේ.

වරිත	- සිරිත	ඡවි	- සම
වන්දන	- සදුන්	ඡන්න	- සන්
විත්ත	- සිත	ජේදනය	- සිදීම

ලිඛිත අන්තර්ගත්

1. පහත දී ඇති පදවලට ගැළපෙන පරිදි ග - ප - ස අකුරු සුදුසු ලෙස යොදා වචන සම්පූර්ණ කරන්න.
 - i. අ_ වාංග ගිලය
 - ii. දක්_ ගි_ යයා
 - iii. බල තං_ නාව
 - iv. අහිති_ කුමණය
 - v. ප්‍ර_තාර පොත
 - vi. අව _ ත ප්‍රමාණය
 - vii. ප්‍ර_ න පත්‍රය
 - viii. ඉ_ ක ප්‍රදේශය
 - ix. __ ලා වෙළඳු
 - x. නිශ_ බිඩ ප්‍රදේශය
2. පහත දී ඇති වචන වැරදි නම නිවැරදි කර ලියන්න.
 - i. දේශන ගාලාව
 - ii. සම්ක්ෂන කණ්ඩායම
 - iii. ජේජාතිස් සාස්ත්‍රය
 - iv. රීෂ්ටර විංගතිය
 - v. තිස්පාදන ආයතනය
 - vi. අරාබි ශිස්ටාවාරය
 - vii. සම්භාසණය
 - viii. කොට්ඨාසය
 - ix. කොසිල්‍යය
 - x. අධ්‍යක්ෂණය
3. පහත සපයා ඇති පායවල අක්ෂර වින්‍යාස වැරදි නිවැරදි කර ලියන්න.
 - i. කුලින පන්ති හා පුජක කුළත් සමාජ විපරියාග අපේක්ෂා නොකළහ. තම ලෙෂ්වර්යය හා සක්තිය පෙන්වීමටත් එම තත්ත්වය රුක ගැනීමටත් පුජකයන්ට දාඩ සම්ප්‍රධායන්ගේ පිහිට සෙවීමට සිදු විය.
 - ii. තුනන ලාංකික සමාජ විස්තරණය ප්‍රකාශ කිරීමට ඇති විෂිෂ්ටිතම මාර්ගය සාම්ප්‍රධායික සංස්කෘතියට අනුව හැඩ ගැසුනු නිශ්පාදන අනුගමණය කිරීම ද එසේ තැක්හොත් බටහිර ශිෂ්ටාවාරයේ ආභාෂයෙන් සකස් වුනු තිරමාණ අණුකරනය කිරීම ද යනු වර්ථමාණ සාහිත්‍යකරුවාට මුහුන දීමට ඇති එක් අර්හුදයකි.

ප්‍රායෝගික අන්තර්ගත්

1. ඔබේ පන්තියේ මිතුරාගේ වෙනත් විෂයයක සටහන් පොත් රැගෙන එහි පිටුවල ඇති අක්ෂර වින්‍යාස වැරදි සොයා නිවැරදි කරන්න.
2. ප්‍රවත් පත්වල හා සගරාවල ඇති වැරදි සහිත යෝම් සොයා ඒවා නිවැරදි කර ලියන්න.

විරාම ලකුණු

අපි කතාබහ කරන විට අංග වලනය, හඩ උස්පහත් කිරීම, මූහුණේ ඉරියව් ආදියෙන් අදහස් ප්‍රකාශ කරමු. එමෙන්ම පද පිළිවෙළ වෙනස් කිරීම, වාක්‍ය රටා වෙනස් කිරීම තුළින් ද අදාළ අදහස් ප්‍රකාශ කරමු. ඒ අනුව අසන්නා එය මැනවින් තේරුම් ගනී. එහෙත් ලේඛනයේ දී මේ සඳහා අපට උපකාර වන්නේ විරාම ලක්ෂණ ය. ඒවා හාවත කළ යුතු අපුරු හඳුනා ගනිමු.

තිත් පෙළ ...

- උපුටා දැක්වීමක දී මුළ හෝ මැද කොටසක් අත් හළ බව දැක්වීමට යෙදේ
“එකෙණෙහි ප්‍රත්‍යු වඩා ගත් ගැහැනියක් ... පලා ගියා”
- ප්‍රකාශයක හිස් තැන දැක්වීමේ දී ද යෙදේ.
මහවැලි ගග ... කන්දෙන් ඇරෙහි.

වර්හන ()

- යම් ප්‍රකාශයක් වඩාත් පැහැදිලි කිරීමෙහි දී යෙදේ.
පොලොන්නරු අවධියේ සම්භාව්‍ය ගලු කාති දෙකක් (අමාවතුර, බුත්සරණ)
ලියැවිණි.
මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමා (ක්‍රි.ව. 1153 - 1186) පොලොන්නරුවේ රාජ්‍යය
විවාලේ ය.

විස්තර කිරීමේ ලකුණු :-

- යම් අදහසක් තව දුරටත් විස්තර කිරීමේ දී යෙදේ.
වයස :- අවුරුදු 15 ඩී. මාස 2 ඩී. දින 10 ඩී.

තරු ලකුණු *

- පහතින් දක්වා ඇති බව දැක්වීමට යෙදේ.
එනෙපුල් තමැති අමා හැල්ලෙන් කෝ ගිනි කඳ නිවි ගිය*

*ප්‍රජාවලිය

කාක පාදය ම

- අත් හැරැණු අකුරු, පද, වාක්‍යය ආදිය නැවත එක් කිරීමෙහි යෙදේ.
ග්‍රද්ධාවන්තයෝ කුමක් ම වේ දේ හෝ යි සැක සිතන්නට පටන් ගත්ත.

1. පහත දැක්වෙන පාඨවලට සුදුසු විරාම ලක්ෂණ යොදා නැවත ලියන්න.
 - i. වහන්සේ මේ ඇත් වෙශ්චයේ පරුෂ යැ මිනීමරු යැ යුගත් ගිනි වැන්නා පළමු මා මරා පසු තොප වහන්සේ කරා යොව
 - ii. ඇත් බැඳු බැඳුවන් අනේ අනේ කියවන ඇත් රු යැ මැත් බැඳු බැඳුවන් සායු සායු කියවන බුදු රජාණෝ යැ
 - iii. නාලාගිරිය තා මේ වීදියට හඳුනේ තෙල කුමාරයා නිසා නොවයි අප නිසා ය උගා කරා නොගොස් අප කරා වරයි වදාල සේක.
2. සුදුසු පරිදි විරාම ලක්ෂණ යොදා නැවත ලියන්න. පෙර ග්‍රේණිවල දී ඉගෙන ගත් විරාම ලක්ෂණ ද යොදා ගන්න.
 - i. පෙ ව 10 00 ට රස්වීම පැවැත්වේ
 - ii. දරුවන් කඩිසර විය යුත්තේ ඇයි
 - iii. ක්‍රි ව 1815 1948 දක්වා ලංකාව බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය යටතේ පැවතිණි
 - iv. ඔබට දීර්ඝායු වේවා
 - v. ස්වාමින් වහන්ස මහත්මයාණනි මහත්මියනි ඊට ඔබවහන්සේගේ ඔබතුමාගේ ඔබතුමියගේ සහාය ලබා දෙන්න
 - vi. පෙර අපර දෙදිග ම ඔහුගේ නාමය පත්‍ර විය
 - vii. ඇදුරුතුමනි මම හෙට සවස තුනට එම්
 - viii. ගිනි පිදිම අග්නි පූජාව පෙර සිට පැවත එන පූජා විධියකි
 - ix. ඔන්න මලේ ඔය නාමල තෙලා වරෙන් යනු පාරු කවියක එන්නකි
 - x. මේ ඇත් පළමු මා මරා ව
අමාවතුර